

Juraj Migaš sa rozlúčil s Pilíšanmi

Dobro, teplo a láska

Dobro, teplo a láska - to sú tie tri slová, ktoré spomína po štyroch rokoch a ôsmich mesiacoch odchádzajúci mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec Slovenskej republiky Juraj Migaš v kruhu pilíšskych Slovákov. A oni ich radi opakujú, keďže cítia a vedia, že to myslí veľmi úprimne a vážne. Vraj je to také jednoduché: dobro má byť oplácané dobrom, teplo teplom a láska láskou.

Spomínané tri kľúčové slová a slová vzájomnej vďaky charakterizovali milú, až rodinnú slávnosť, ktorú usporiadali Združenie a regionálne kultúrne stredisko pilíšskych Slovákov a Slovenská samospráva v Mlynkoch po vydarenej pešej túre na vrchol Pilíša v preplnenom mlynskom Slovenskom dome za účasti slovenských aktivistov celého regiónu.

„S dobrými ľuďmi čas rýchlo uteká. Prišiel som pred takmer piatimi rokmi a mne to pripadá, ako by to bolo včera. Chcem vám vyjadriť hlbokú úctu a vďaku za to, že zachováte dedičstvo svojich predkov - jazyk, piesne, kultúru,“ - povedal očividne dojatý pán veľvyslanec na rozlúčke a dodal aj varovné slová: „Nikdy v živote nikomu nič nevnučujte. Ak sa človek cíti šťastný v tej alebo onej podobe, je to jeho rozhodnutie, nenúťte ho, aby sa stal niečím, čím nechce byť.“ J. Migaš, ktorý po vypuknutí tzv. kauzy Slovenský dom v Mlynkoch ako prvý prišiel na pomoc miestnym Slovákom, nemohol nespomenúť ani tie menej šťastné chvíle: „To, čo sa v Mlynkoch stalo minulý rok na Veľkú noc, nebolo pekné, bola to najsmutnejšia udalosť, ktorú

som tu zažil. Ja nemôžem strániť tých, čo vyhávajú, ale tých, ktorí sú vyháňaní. Základom mojej životnej filozofie je: „Nikdy nerob nikomu nič, čo nechceš, aby tebe robil druhý.“ Keď toto bude platiť medzi ľuďmi, vtedy bude najväčšie porozumenie“ - dodal lúčiaci sa veľvyslanec.

Predseda a podpredsedníčka združenia pilíšskych Slovákov Jozef Havelka a Mária Nagyová, ako aj vedúca Organizácie Slovákov v Mlynkoch Gizela Molnárová poukázali na to, že J. Migaša, ktorý v uplynulých rokoch bol s nami v dobrom aj zlom, sme si veľmi obľúbili najmä pre jeho ľudskosť a bezprostrednosť. Rečníkom prišli včas na pomoc členovia mlynskeho Slovenského pávieho krúžku, ktorí na vyjadrenie toho, čo sa dá ťažko povedať slovami, si vypomohli našimi autentickými pilíšskymi piesňami.

Snáď najvýstižnejšiu historiku o veľvyslancovi na stretnutí porozprávala predsedníčka Slovenskej samosprávy v Mlynkoch Marta Demjénová: „Stalo sa to v tomto dome. Na agapé po slávnostnej svätej omši venovanej sv. Cyrilovi a sv. Metodovi istý pán opát zo Slovenska si všimol, nakoľko neviazane, priateľsky sa k nám správa pán veľvyslanec a snažil sa ho taktne upozorniť, v tom zmysle, že „Vy ste v prvom rade excelencia, a až potom človek“. J. Migaš nato odpovedal, že pán opát sa mýli, „ja som predovšetkým človek...“

(-hl) - Foto: Imrich Fuhl

Veľvyslanec, ktorý je predovšetkým človekom

Keď k nám prišiel po prvýkrát, ešte ho nikto nepoznal, ale jeho bezprostrednosť a jeho stále usmievavá tvár už v prvej chvíli vzbudila sympatiu v každom z nás. Vstúpil do prvej triedy našej školy, podal žiačikom ruku, a sadol si do lavice (aj keď mu tam bolo očividne dosť tesne). Deti sa naňho prekvapene pozerali, a aj keď mu každé

slovo nerozumeli, opätovoľovali jeho úsmev. Takto sa to začalo... Za uplynulé štyri roky a osem mesiacov, ktoré strávil tu, v Maďarsku, našu obec navštívil nespočetne veľa krát. Chodil k nám ani nie natoľko z povinnosti, než skôr preto, lebo tu našiel nových priateľov, s ktorými si rozumel a v kruhu ktorých

sa jednoducho dobre cítil. Ako to zdôraznil aj pri príležitosti svojej oficiálnej rozlúčky s Pilíšanmi, našiel tu „dobro, teplo a lásku“. Pravidelne sa zúčastňoval na našich akciách, či už išlo o cirkevné, politické alebo kultúrne podujatia. Spieval s nami v Slovenskom dome, modlili sme sa spolu na slovenských omšiach, prihovárал sa nám na oficiálnych slávnostiach, bol s nami na výlete na Pilíši a doslova do rána sa s nami zabával na báloch.

Bol vždy priateľsky a vždy veselý, no keď bolo treba, vedel byť aj tvrdý a rázny. Keď išlo o práva tunajších Slovákov, nepoznal pardon. Nie náhodou on bol prvý, ktorý sa nám pokúsil pomôcť v otázke Slovenského domu, a on bol ten, ktorý stál vždy vedľa nás, a pomáhal nám. Dúfame, že bude prítomný aj pri položení základného kameňa a pri slávnostnom otvorení nového Slovenského domu.

Vážení pán veľvyslanec, milý Juraj Migaš, ďakujeme za všetko!

(MD)

Öntsünk tiszta vizet a pohárba!

Avagy merénylet a jövő generációja ellen

Tisztelt Olvasó! Azért szántam rá magam a cikk megírására, mert az utóbbi időben több fél információ, ill. a valóságot elferdítő információ jelent meg az új Szlovák Házzal kapcsolatban. Mivel én közvetlen részese és bizonyos mértékben szenvedője is vagyok az eseményeknek, szeretném megosztani az olvasókkal a valós tényeket, és egyben megismertetni a jelenlegi helyzettel.

A Pilisszentkeresztí Hírmondóban (III. évfolyam 4. szám) a Szlovák Házzal megjelent cikk sajnos tele van csúsztatásokkal, amelyek a törvényesség látszatát keltve, a községi önkormányzat segítő szándékát próbálja hangsúlyozni. A valóság azonban az, hogy a községi önkormányzat a törvényesség álcája mögé bújva, az eltelt egy évben mindent megtett azért, hogy az új Szlovák Ház felépítését megpróbálja lehetetlenné tenni, még olyan áron is, ha ennek a magatartásának köszönhetően a falu 160 millió Ft-ot veszít el. A cikk azt sugallja, mintha mindent megtettek volna a Szlovák Ház megépülése érdekében, és most már valóban minden rendben lenne, de sajnos ki kell ábrándítanom a tisztelt olvasókat – mert semmi sincs rendben. Az időhúzás és a telekcseré miatt a falu már most is több millió Ft-ot veszített, és a „nagylelkűen” felajánlott cseretelekről kiderült, hogy ott sem építhető fel az eredetileg tervezett Szlovák Ház.

De térjünk vissza az elejére...

Valószínűleg mindenki előtt ismert az, hogy 2008 márciusában a településünk önkormányzata valamilyen megmondolásból igényt jelentett be a Szlovák Ház emeleti irodájára. Ez a bejelentés váltotta ki azt a problémát, mely sajnos falunk határain túl, egészen a magyar és a szlovák kormányig eljutott. Bár a községi önkormányzat egyes képviselői az ügy kapcsán a PSZÖ-t próbálták bűnösnek beállítani, de ma is valljuk, hogy nem az a bűnös, aki a bűnről beszél, hanem az, aki elköveti. Többször írtunk és utaltunk arra, hogy miért is fontos a falunk nemzetiségét jelképező Szlovák Házban folytatni a nemzetiségi munkát. Sajnos kérésünk és érvelésünk süket fülekre talált.

Számos egyeztető tárgyalás, sok hazai nemzetiségi vezető, nagykövet, miniszterelnök-helyettes és a köztársasági elnök segítsége sem volt elegendő ahhoz, hogy az ügy békésen rendeződjön.

Mivel nem sikerült helyben megoldani a problémát, a magyar és a szlovák kormány úgy döntött, hogy 80 – 80 millió, azaz összesen 160 millió forintot biztosít a regionális új Szlovák Ház megépítésére.

Úgy tűnt, hogy a rendelkezésre álló pénzből egy általunk elfogadható és a céloknak megfelelő helyszínen sikerül a régiós központot felépíteni. A kapott támogatásból az Országos Szlovák Önkormányzat megvásárolta a Malom utcai telket és elkészítette a felépítendő ház terveit. Sajnos szembesülnünk kellett azzal a ténnyel, hogy a falunkba költöző, szentkeresztí gyökerekkel nem rendelkező lakosok egy szűk köre figyelmen kívül hagyva a falu nemzetiségi mivoltát, hagyományainak ápolását és nemzetiségi céljait, a falu vezetésével összefogva mindent megtett annak érdekében, hogy ellehetetlenítse az építkezést.

Nagy kár, hogy a falu születésnapján elhangzott szentbeszédet a fent említett lakosok, valamint az önkormányzatunk egyes képviselői nem hallották. A szentbeszédben elhangzott az, hogy az olyan falvaknak, ahol nemzetiségek élnek az egyik legfontosabb feladatuk, hogy megőrizték az őseiktől kapott örökséget, és az értékeket továbbadják a következő generációnak. Nagyon igaz és helytálló az idézet mely úgy szól:

” AKI a MÚLTAT NEM TISZTELI, a JÖVŐT NEM ÉPÍTI”

A Malom utcai építkezés mellett még egy nagyon fontos érv szólt: mégpedig az, hogy az óvoda és az iskola pár száz méterre helyezkedik el a telektől, gyakorlatilag a gyerekek és az, pedagógusok percek alatt megközelíthetnék, úgy hogy nem kellett volna veszélyes útszakaszon át közlekedni. Miután a Malom utcai építkezés meghiúsult, falunk önkormányzata nagyvonalúan azt javasolta, hogy az Országos Szlovák Önkormányzat cserélje el a meglévő telket a búcsú téren lévő telkekre, és ott építse fel az ominózus házat. Az önkormányzat a telekcseré felajánlása során többször hangoztatta, hogy milyen jó lesz a gyerekeknek az új helyszínen felépítendő ház, ahol majd oktatási és kulturális feladatokat is meg tudnak valósítani. Ezzel szemben, ha valaki végig gondolja, hogy óvodás gyermekeink, ma közel 15 perc alatt tudják megközelíteni a polgármesteri hivatal mögötti tanácsi játszóteret úgy, hogy mellékúton haladva a veszélyes főúti csomóponton kell átkelniük, könnyen kiszámítható, hogy mennyi időre lesz szükségük ahhoz, hogy felérjenek az új házhoz, és ehhez mennyi balesetveszélyes kereszteződésen kell átkelniük. Ez után, ha azt a tény is vizsgáljuk, hogy az iskolás gyerekeink két óra között rendelkezésükre

Pílišan

(Szentkeresztí Hírmondó)

A Pilisszentkeresztí Szlovák Önkormányzat ingyenes lapja

Felelős kiadó: Pilisszentkeresztí Szlovák Önkormányzat

Felelős szerkesztő:
Papucsek Hilda

Nyomdai előkészítés, grafikai szerkesztés:

B. EST. Nyomda Bt.
1037 Budapest, Bojtár u. 37.
Tel: 1-450-19-45

Kiadó és szerkesztőség címe:

2098 Pilisszentkereszt Fő u. 14.
Telefon: 30-217-82-90
e-mail: pilisan@freemail.hu

Megjelenik: 800 példányban

Nysz.: 163/02154/2007

álló szünetben kellene felérniük az új házba, hogy ott a foglalkozásokon részt vegyenek. Vajon megvalósítható-e és eredményes lesz-e a gyerekek számára?!

A fent leírtakból egyértelműen kitűnik, hogy az önkormányzat nem a gyermekeink jövőjét tartja szem előtt, hanem egyes emberek önös elképzeléseit hajtja végre, valamit az önkormányzat sikertelen gazdálkodásából származó átmeneti pénzügyi problémákat próbálja ily módon megoldani.

Jó példa erre a játszótér megszüntetése. A játszótér ugyanis már régóta nem felel meg az eu-s előírásoknak, azt már rég át kellett volna alakítani vagy le kellett volna bontani. Annak ellenére, hogy az elmúlt években nagyon sok pályázatot írtak ki játszótérek korszerűsítésére, ez a mai napig nem történt meg. A cseretelek felajánlásakor a polgármester azt is megígérte, hogy a játszótér áthelyezéséről majd az önkormányzat gondoskodik, később azonban saját ígéretét figyelmen kívül hagyva a telekcseré feltételül szabta az Országos Szlovák Önkormányzat (OSZÖ) 1 millió Ft-os támogatását, amit az OSZÖ csak a Szlovák Házra szánt pénzkerekből tud megfinanszírozni. Már csak reménykedünk abban, hogy a kapott támogatással együtt az önkormányzat a mai követelményeknek megfelelő játszótérrel épít a gyermekeink részére.

Amikor a környező falvak értesültek a nálunk zajló eseményekről, többen úgy fogalmaztak, hogy ez konkrét merénylet a jövő generációja ellen. Több polgármester kérte, hogy mondjunk le a regionális Szlovák Ház építésének jogáról, ők hajlandók ingyen telket biztosítani, helyi építési szabályokat módosítani, csak hogy náluk épülhessen meg a központ. Úgy gondolják, ha náluk megépülhetne egy ilyen ház, az nem csak

a jelenkornak, hanem hosszú távon a jövő generációinak is egy kiváló lehetőséget biztosítana a nemzetiségi kultúra ápolására és megőrzésére.

A fenti gondolatok után összegezném, hogy valójában hol is tartunk ma. A pilisszentkereszti és a pilisi régiós települések az Országos Szlovák Önkormányzaton keresztül áttételesen tulajdonosai a teleknek. A Dobogókői úti két telek egyesítése után sem biztos, hogy a tulajdonos megkapja az építési engedélyt, mert a csere után derült ki, hogy ezen a területen nem építhető fel az eredeti tervekben szereplő épület. Továbbá az önkormányzat bölcsen hallgat arról, hogy ebben az utcában is laknak emberek, akiknek ugyanolyan joguk van az építkezéssel szemben tiltakozni. Vajon az önkormányzat őket is képviseli majd?

Befejezésül még egy nagyon fontos ténytet kell leszögezni: a két kormány támogatási szerződésében egyértelműen megfogalmazta, hogy a felépítendő regionális Szlovák Ház tulajdonjogilag az Országos Szlovák Önkormányzaté, de a használat joga kizárólagosan a Pilisszentkereszti Szlovák Önkormányzaté, a Pilisi Szlovákok Egyesületé (15 település), valamint a Pilisszentkereszten működő civil szlovák szervezeteké. Ez nem zárja ki azt, hogy minden jó szándékú célt ne lehessen ott megvalósítani.

Remélem, hogy ez a ház a jelen és a jövő nemzedékeit fogja szolgálni, és segít abban, hogy a szlovák nyelv, a szlovák kultúra és a hagyomány még sokáig fennmaradjon, és hirdesse falunk és régióink szlovák nemzetiségi voltát!

*Havelka József
PSZÖ -alelnök*

Štrasburg

Slovenskí poslanci z Mlyňkov

v Európskom parlamente

Kauza Slovenského domu v Mlyňkoch sa dostala na stôl Európskeho parlamentu (EP) pred rokom, po tom, ako sa obecná samospráva definitívne rozhodla vystáňovať z domu Slovenskú samosprávu v Mlyňkoch (SSvM) a Združenie a regionálne kultúrne stredisko pilíšťskych Slovákov (ZRKSPS). Slovenský europoslanec za vládny Smer-SD Miloš Koterec situáciu v Mlyňkoch pozorne sledoval aj po utíšení (žiaľ, nie vyriešení) kauzy, pretože ho naďalej znepokojovali „problémy v školskej a kultúrnej oblasti a niekedy zámerné vytváranie komplikácií zo strany maďarských úradov“. Na rokovaníach v podpilíšťskej obci pozval miestnych slovenských poslancov do Štrasburgu. Členovia SSvM uvítali príležitosť oboznámiť sa s fungovaním Európskej únie, jej inštitúcií, ako aj s možnosťami, ktoré im únia v súčasnosti ponúka. Slovenským poslancom z Mlyňkov dokonca umožnili aktívne sa zúčastniť zasadnutia stálej slovensko-maďarskej pracovnej skupiny pôsobiacej v rámci socialistickej frakcie EP.

Slovenský volený zbor Pilíšanov do Štrasburgu cestoval z Bratislavy autobusom (14 hodín) v spoločnosti stredoškôľakov a ich pedagógov z Partizánskeho, Novákov, Bánoviec nad Bebravou a Pruského. Študenti sa na cestu tiež poriadne pripravili, aj si ju zaslúžili, veď napísali veľmi zaujímavé a

vydarené eseje na tému EÚ. Účastníci zájazdu sa v prvý deň večer stretli na priateľskej neformálnej besede so svojím hosťiteľom M. Kotercom v hoteli v Čiernom lese (30 kilometrov od Štrasburgu, na nemeckom území), kde boli ubytovaní.

23. apríla čakal hostí M. Koterca pestrý a obsažný celodňový program v Štrasburgu. Pokiaľ Mlyňčania absolvovali svoj meeting so socialistickými europoslancami (o ktorom sa zmienime podrobnejšie), stredoškôľáci a pedagógovia zo Slovenska si vypočuli prednášku o fungovaní EP. Potom - už spolu s Pilíšanmi - besedovali s M. Kotercom a z galérie obrovského parlamentu sledovali zasadnutie EP. Po obede v parlamentnej jedálni ich čakala prehliadka mesta, najatraktívnejšou časťou ktorej bola plavba loďou po kanáli okolo historického jadra mesta. Po večeri nastúpili na autobus,

aby v ňom strávili prakticky celú noc. 24. apríla pobudli v oprávnené vychýrenom, prekrásnom Českom Krumlove a zastavili sa aj v Českých Budějoviciach.

Mlynčania sa šťastne vrátili pod Piliš, ale dodnes v nich žijú spomienky na udalosti v Štrasburgu, kde stála slovensko-maďarská pracovná skupina pôsobiaca v rámci socialistickej frakcie EP diskutovala o aktuálnej situácii v slovensko-maďarských vzťahoch s hlavným zreteľom na postavenie Slovákov v Maďarsku. Na rokovaní, ktoré sa konalo pod vedením podpredsedov frakcie Hannesa Swobodu a Jana Marinusa Wiersmu, sa okrem slovenských europoslancov Miloša Koterca a Vladimíra Maňku (Smer-SD) a ich maďarských kolegov Csabu Tabajdiho a Zity Gurmaiovej zúčastnili aj členovia SSvM, zároveň zástupcovia pilišských Slovákov, resp. Slovákov v Maďarsku. Podstatnú časť stretnutia hostitelia ponechali na vystúpenie Pilišanov.

Slovenskí europoslanci a podpredsedovia frakcie socialistov prisľúbili ďalšiu spoluprácu a pomoc s cieľom dosiahnuť, aby sa pri riešení problematiky národnostných menšín v oboch krajinách uplatňoval rovnaký prístup. H. Swoboda pritom zdôraznil, že EÚ je na to, aby pomohla a nie na to, aby zasahovala do interných záležitostí. Podľa neho je veľa dobrých prvkov kooperácie a integrácie, ale ešte vždy treba veľa urobiť na zlepšenie týchto vzťahov. „Vnútroň situácia v Maďarsku, najmä pokiaľ ide o niektoré extrémistické skupiny, nedodáva menšine istotu,“ povedal.

M. Koterec poukázal na to, že v žiadnom prípade by sa nemali zanedbávať reálne problémy slovenskej menšiny v Maďarsku a vyjadril nádej, že pracovná skupina socialistických europoslancov bude o nich (aj po blížiacich sa voľbách do EP) naďalej konzultovať. Ako povedal, konkrétne problémy treba riešiť ešte predtým, než nadobudnú medzinárodný rozmer alebo sa dostanú na širšiu politickú úroveň. Podľa M. Koterca bolo by tiež želateľné, aby Slováci v Maďarsku získali silnejšie politické postavenie, aby mohli účinnejšie presadzovať svoje záujmy.

Maďarskí europoslanci - na nemalé prekvapenie prítomných - sa na zasadnutí pracovnej skupiny vôbec neozvali, predsedajúci H. Swoboda im núkal príležitosť vyjadriť sa k nastoleným problémom, ktorú však nemienili využiť.

Predsedníčka SSvM Marta Demjénová sa poďakovala za možnosť takpovediac z prvej ruky predostrieť balíček problémov. Poukázala na značné rozdiely v postavení a aj v možnostiach Maďarov na Slovensku a Slovákov v Maďarsku, ktoré čiastočne vyplývajú z početnosti a kompaktnosti osídlenia tej-ktorej menšiny. „Vieme, že dnes nás je už pomerne málo a že žijeme roztrúsení v mnohých regiónoch krajiny. Iste aj tieto okolnosti a celý rad ďalších faktorov obmedzujú naše možnosti každodenného zápasu proti odumieraniu jazyka, kultúry a identity. Naším najväčším nepriateľom je asimilácia. Mohli by sme hľadať vinníka za náš súčasný neblahý stav, oveľa dôležitejšie však je sústrediť sa na riešenie situácie, v ktorej sa nachádzame. Najväčšie a zároveň najťažšie úlohy máme v oblasti záchrany nášho vymierajúceho materinského jazyka“ - povedala M. Demjénová a dodala, že najmä v tomto potrebujeme a privítame vonkajšiu pomoc. Ďalej uviedla, že v Maďarsku ešte stále nie je vyriešený príjem televíznych signálov zo Slovenska, údajne k tomu chýbajú o. i. medzištátne dohody. „Keďže jazyk je základom národnostného bytia či nebytia, naše deti, ktoré sa učia slovenčinu ako predmet, potrebujú byť čím častejšie v slovenskom jazykovom prostredí. Je potešiteľné, že o pobyty na Slovensku majú obrovský záujem, občas však chýbajú k

tomu prostriedky. Ďalším našim nemalým problémom je, že nemáme slovenského farára, ktorý by kázal (častejšie ako raz za dva týždne) po slovensky.“ Predsedníčka SSvM hovorila aj o nedostatočnej motivácii k zdokonaľovaniu sa v slovenčine a na záver sformulovala aj isté nádeje: „Nové perspektívy z hľadiska zvyšovania prestíže a praktického uplatňovania nášho jazyka môže znamenať zintenzívnenie hospodárskej spolupráce našich krajín - aj na regionálnej či miestnej úrovni.“

Zástupca predsedníčky SSvM a zároveň predseda ZRKSPS Jozef Havelka poukázal na rezervy, ktoré najmä Pilišanom žijúcim v bezprostrednej blízkosti materskej krajiny ponúka cezhraničná spolupráca podporovaná aj EÚ. Za príkladnú označil spoluprácu družobných miest a obcí, ktorá vo veľkej miere prispieva k tomu, aby si ľudia, príslušníci väčšinových národov či národnostných menšín, na oboch brehoch Dunaja dobre rozumeli. J. Havelka nakrátko načrtnol aj aktivity desaťročného združenia pilišských Slovákov, ktoré združuje aktivistov 15 lokalít. Táto regionálna občianska organizácia propaguje slovenské aktivity regiónu, pomáha miestnym slovenským komunitám udržiavať a rozširovať vzájomné styky, ako aj styky s ďalšími slovenskými regiónmi krajiny a so Slovenskom. Predseda ZRKSPS sa pochválil novou webovou stránkou a literárnou antológiou združenia Pod Pilišom - tam je náš svet, ktorú priniesol do daru aj hostiteľom v Štrasburgu.

Člen SSvM a Celoštátnej slovenskej samosprávy (CSS) Imrich Fuhl na rokovaní pracovnej skupiny začal svoj prejav tým, že, žiaľ, na medzinárodných fórach sa málo hovorí o potrebách Slovákov v Maďarsku, a aj keď, tak prevažne v znamení hesla „o nás - bez nás“: „Politizuje sa často nad našimi hlavami, takým nečestným spôsobom, že sme iba odvolávkou a zneužívaným prostriedkom.“ Dodal, že o to vzácnejší je úprimný záujem slovenských a mnohých ďalších europoslancov, vrátane Strany európskych socialistov. „Podľa Ústavy MR sme štátotvornými činiteľmi, v praxi sa to ale nie vždy prejavuje a tu nemám na mysli iba desaťročia nevyriešené zastúpenie menšín v najvyššom maďarskom zákonodarnom zbore, teda do oka bijúci, aj Ústavným súdom MR viacnásobne kritizovaný protiústavný stav.“ Podľa I. Fuhla Slováci v Maďarsku boli dlho zamlčaným protipólom Maďarov na Slovensku, a vlastne dodnes sa im venuje nedostatočná pozornosť. „Prítom ak si položíme otázku, ktorá z dvoch menšín je skutočne ohrozenou minoritou, odpoveď je dosť jednoznačná. Pri požadovaní zachovania menšinového status quo a vôbec pri podporovaní národnostných menšín by sa nemala používať dvojaká miera či jednostranný prístup.“ Elementárnym a spoločným záujmom menšín je, aby sa zabránilo vyostrovaniu slovensko-maďarských vzťahov, veď napätie, ktoré podľa I. Fuhla extrémisti čoraz častejšie dokážu vyvolať, sa odráža najmä na živote príslušníkov menšín. Žiaľ, aj pilišski Slováci boli v uplynulom období predstaviteľmi krajnej pravice označovaní za nacistov a vlastizradcov. Člen SSvM a CSS v tejto súvislosti pripomenul aj „odkaz“ na poštovej schránke našej celoštátnej občianskej organizácie a rad začlenených slovenských nápisov na tabuliach. „V istých kruhoch v Maďarsku sa stáva akousi módou nadávať už nielen na Židov a Rómov, ale aj na Slovákov, pričom politika sa zdá byť proti tomu bezmocná. Pociťujeme na vlastnej koži, že v časoch hospodárskej a inej krízy väčšinová spoločnosť zďaleka nie je taká tolerantná k menšinám ako sa prezentuje vo svete“ - dokončil svoj príhovor na pracovnom stretnutí v Štrasburgu I. Fuhl.

(-hl / luno)

A PSZÖ tagjai Strasburgban jártak

Miloš Koterec, Szlovákia eu-parlamenti képviselőjének meghívására áprilisban Strasburgba látogattak a PSZÖ tagjai. A kiránduláson túl, részt vettek a szocialista képviselők bizottsági ülésén, ahol beszámoltak a magyarországi nemzetiségi lét helyzetéről. Bár Magyarország eu-képviselőivel nem volt lehetőségük találkozni, szlovákia képviselői ígéretet tettek arra, hogy továbbra is figyelemmel kísérik a Magyarországon élő szlovák kisebbség életét, és lehetőségeikhez mérten támogatni fogják őket.

(DM)

Poprávka v dobrej nálade

Tohtoročný šiškový festival bol asi najúspešnejším spomedzi všetkých doterajších, pričom tentokrát sa zúčastnilo najviac ľudí aj na jeho prípravách. Takmer 80 gazdíniek nám pieklo šišky, a približne toľko ľudí nám pomáhalo aj v priebehu podujatia. Ich prácu poďakovala Slovenská samospráva v Mlynkoch (SSVM) 11. marca na poprávke v Slovenskom dome. Z večierka, na ktorom vládla nesmierne dobrá nálada, samozrejme, nechýbali ani šišky, ani varené víno.

Predsedníčka slovenskej samosprávy Marta Demjénová sa poďakovala riaditeľke základnej školy Marte Papučkovej Gluckovej, ako aj mlynským hasičom - ochotníkom za poskytnutú pomoc. Keďže počas festivalu vysvitlo, že vybavenie školskej jedálne je už trocha odraté, zo sumy získanej z predaja šišiek SSVM obdarila školu nielen CD-prehrávačom, ale aj 50 kusovou tanierovou súpravou. Mlynski hasiči, ktorí sa každý rok oduševnene zúčastňujú na prípravných prácach, dostali 50.000 forintov na zaobstaranie najdôležitejších hasičských prostriedkov.

Ďakujeme každému, kto sa pričínil o úspech šiškového festivalu - v nádeji, že aj budúročným dokážeme: ak si Mlyňania spoja svoje sily, sú schopní veľkých činov.

(SSVM)

Jó hangulatú „poprávka”

Az idei Fánkfesztivál talán minden eddiginél nagyobb siker volt, és talán minden eddiginél többen vettek részt a rendezvény lebonyolításában. Közel 80 család háziasszonya

sütött fánkot és ugyanennyien járultak hozzá munkájukkal a fánkfesztivál sikeréhez.. Az ő munkájukat köszönte meg a Fánkfesztivál szervezője, a Pilisszentkereszti Szlovák Önkormányzat (PSZÖ) március 11-én, a Szlovák Házban tartott „popráván”. A jó hangulatú estéről természetesen nem hiányozhatott a fánk és a forralt bor sem.

A PSZÖ elnöke külön köszönetet mondott az általános iskola igazgatójának, valamint a pilisszentkereszti tűzoltóknak a rendezvényen nyújtott segítségért, és mivel kiderült, hogy az iskola ebédlőjének felszerelése már igencsak elkopott, a fánkeladásból befolyó összegből, egy 50 db-os tányérszettel ajándékozta meg az iskolát, míg a tűzoltóknak, akik minden évben igen lelkesen vettek részt az előkészítő munkálatokban, 50.000 Ft támogatást nyújtott a legfontosabb eszközök beszerzésére. Ugyancsak ebből az összegből az óvoda CD-lejátszót kapott ajándékba.

Köszönet mindenkinek, és reméljük, hogy a jövő évi IV.Fánkfesztivál ismét tanúbizonyságot tesz arról, hogy a falu, ha összefog nagyot tud alkotni!

PSZÖ

Boldog születésnapot Magdaléna néni!

Péntek este (március 20-án) a Pilisszentkeresztli Szlovák Önkormányzat tagjai Pávakörrel közösen szeretnéddal köszöntötte a 90. életévét ünneplő, örökké vidám Magdaléna néni (Papucsek Ferencné), aki korát meghazudtolva, már hajnalban nekiállt a káposztás lángos-sütésnek, hogy legyen mivel megkínálni a vendégeket. Harminc „kapusznyíkkal” és számtalan más süteménnyel várt bennünket. Nagyon jó hangulat alakult ki a lakásában, ahol felelevenítettük a régi eseményeket, énekeket, anekdotákat. A meghitt köszöntésen részt vett leánya, fia, menyé és dédunokája is. Magdaléna néni büszkén mesélte, hogy megszületett második ükunokája! A vidám köszöntés késő este fejeződött be, de az ünneplés másnap is folytatódott családi körben, amelyből természetesen nem maradt ki 93. éves nővére Szmétana Rozinéné sem. Jelenleg ők Pilisszentkereszt legidősebb asszonyai.

Isten tartsa meg mindkettőjüket erőben, egészségben!

J. Havelka

Magdaléna Papučková oslávila 90. narodeniny

Poslanci Slovenskej samosprávy v Mlynkoch spolu s členmi miestneho slovenského pávieho krúžku 20. marca ľudovými piesňami pozdravili 90-ročnú, vždy veselú pani Magdalénu Papučkovú a zaželeli jej dlhý život v dobrom zdraví. Oslávankyňa pre gratulantov už skoro ráno začala piecť kapustové lángoše a privítala ich množstvom domácich zákuskov. V byte sa čoskoro vytvorila veselá nálada, začali ožívať spoločné spomienky, zaznievať slovenské ľudové piesne a anekdoty. Na milej slávnosti hostí obsluhovali dcéra, syn a pravnuke pani Magdalény, ktorá všetkým hrdo zahlásila, že sa jej narodilo druhé prapravnúča. Veselá gratulácia skončila neskoro večer, lebo oslávankyňa sa musela pripravovať na nasledujúci deň, keď jej prišla zablahoželať rodina s jej 93-ročnou sestrou Rozáliou Smetanovou. Pani Papučková a jej sestra sú najstaršími obyvateľkami Mlynkov.

(hav-ín)

Členovia nášho pávieho krúžku navštívili Parlament

Členovia Slovenského pávieho krúžku v Mlynkoch navštívili budovu budapeštianskeho Parlamentu vďaka agilnej organizátorky, predsedníčke Organizácie Slovákov v Mlynkoch, pobočky Zväzu Slovákov v Maďarsku Gizele Molnárovej. Počas takmer hodinovej prehliadky jednej z najkrajších a najmonumentálnejších budov Európy sa dozvedeli veľa zaujímavostí. Najviac sa im páčilo hlavné schodište, kupolová sieň, no a, samozrejme, korunovačné insígnie. Slovenskí ľudoví speváci spod Píliša si s veľkým záujmom pozreli aj severnú hovorňu a zasadaciu sieň niekdajšej dolnej snemovne. Bolo pre nich ozajstným zážitkom vidieť pracovať (aj hlasovať) politikov, ktorým z času na čas aj sami dávajú svoje hlasy...

(a-1)

Oslava tanca v Mlynkoch

Folklorný súbor Piliš z Mlynkov usporiadal 18. apríla v Spoločenskom dome tejto pilišskej obce Deň tanečníkov - oslavu tanca. Prítomných v mene organizátorov privítal predseda Kultúrneho spolku pre Mlyny Levente Galda. - Folklorný súbor Piliš vznikol vo februári 1978. V apríli 2008 sme oslavovali jeho jubilejné 30. výročie a prvé výročie znovuzaloženia súboru. Povzbudení minuloročnými úspechmi sme sa pod záštitou Kultúrneho spolku pre Mlyny rozhodli usporiadať celovečerný pestrý viacnárodnostný program pod názvom Deň tanečníkov - oslava tanca. Akcia je venovaná Medzinárodnému dňu tanca, ktorý oslavuje svet od 29. apríla roku 1982. Tohto roku sme na oslavu pozvali aj členov speváckeho zboru zo Síleša, aby sme sa vzájomne povzbudili v zachovávaní kultúry a jazyka našich predkov, - povedal predseda a poďakoval všetkým za podporu. Zvlášť poďakoval Celostátnej slovenskej samospráve, Slovenskému osvetovému centru, Slovenskej samospráve v Mlynkoch a Kultúrnemu spolku pre Mlyny za finančnú a morálnu podporu.

Po L. Galdovi privítala prítomných predsedníčka Slovenskej samosprávy v Mlynkoch Marta Demjénová. Ako povedala, mala to šťastie, že v roku 1978 bola pri vzniku folklórneho súboru Piliš. Zostali jej veľmi pekné spomienky na turné a na tancovanie. Preto sa teší znovuzaloženi súboru a tomu, že mladí pokračujú v pestovaní tradícií svojich predkov. Slovenská samospráva v Mlynkoch na nedávnom zasadnutí rozhodla, že venuje folklórnemu súboru päťdesiat tisíc forintov.

Po úvodných slovách sa začal kultúrny program. Publikum sa mohlo kochať v prekrásnych slovenských, maďarských a nemeckých tancoch v podaní mladších i starších tanečníkov. Štyri bloky tancov spestrilo vystúpenie zboru Piliš, ktorý predniesol viachlasné slovenské, maďarské a rusínske ľudové piesne, a speváckeho zboru zo Síleša. Po obrovskom úspechu tanečníkov a spevákov organizátori podujatia pozvali všetkých prítomných na batôžkový bál.

(aszm / ln)

Nedeľná zábava

Na iniciatívu obyvateľov, Slovenská samospráva v Mlynkoch už druhýkrát usporiadala Nedeľnú zábavu v slovenskom dome. V klubovni zišlo viac ako 20 ľudí. Každí priniesol trocha vína, alebo upiekol zákusky a tak pri prestretom stole, sa dobre zabavili. Trocha si zaspievali, a trocha si zatancovali pri sprievode na harmonike Martina Glücka, ale mali sme aj také stretnutie, kde sa zúčastnili tri generácie harmonikárov: Pavol Hoffner, Martin Glück, Bence Szabó a Laura Glücková.

Kto tam bol cítil sa dobre, a rozhodli sme sa usporiadať Nedeľné zábavy každú poslednú nedeľu mesiaca. Teraz prídu letné prázdniny, ale 27-eho septembra sa stretneme o 16.00 hodine v Slovenskom dome.

Čakáme každého, kto sa chce dobre zabaviť.

Vasárnapí délután

Lakossági kezdeményezésre, a Pilisszentkeresztí Szlovák Önkormányzat már második alkalommal rendezte meg Vasárnapí délutánját a Szlovák Házban. A klubszobában több, mint huszan gyűltek össze. Mindenki hozott magával egy kis bort, egy kis házisüteményt. és így terített asztal mellett szórakozhattak. Egy kicsit énekeltek, egy kicsit táncoltak Glück Márton harmonikakísérete mellett, de volt olyan találkozó is, ahol a harmonikások három generációja képviseltette magát: Hoffner Pál, Glück Márton, Szabó Bence és Glück Laura.

Aki ott volt, jól érezte magát, és elhatároztuk, hogy ezután minden hónap utolsó vasárnapján megrendezzük a találkozót. Most nyári szünet következik, de szeptember 27-én 16.00 órakor találkozunk a Szlovák Házban.

Várunk mindenkit, aki szeretne jól szórakozni.

Pešia túra na vrchol Pilíša

Spoločnými chodníkmi Vrátí sa nám modrosť nášh o pilíšskeho neba?

Združenie a regionálne kultúrne stredisko pilíšskych Slovákov a Slovenská samospráva v Mlynkoch usporiadali 16. mája výstup na vrchol Pilíša. Cieľom podujatia, nazvanom Spoločnými chodníkmi v znamení prehlbovania priateľstva, bolo vzdať poctu pamiatke predkov, zažiť súdržnosť a prispieť k zomknutiu síl ľudí dobrej vôle. Predseda Združenia a regionálneho kultúrneho strediska pilíšskych Slovákov Jozef Havelka, predsedníčka Slovenskej samosprávy v Mlynkoch Marta Demjénová a člen Valného zhromaždenia Celoštátnej slovenskej samosprávy Imrich Fuhl sa rozhodli každoročne v máji usporiadať pešiu túru na vrchol Pilíša. Udalosť má byť podľa nich z roka na rok vhodnou príležitosťou na prehlbovanie priateľstva medzi jej účastníkmi a zároveň i medzi národnými našimi krajinami. Iniciatívu podporil a patronát nad prvou akciou tohto druhu mal mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec SR v Maďarsku Juraj Migaš.

Predkovia tunajších Slovákov dlhé stáročia žili v osadách objímajúcich vrch Pilíš (pôvodne Pleš) ako najvýraznejší symbol Slovače tohto regiónu. Determinujúcim prvkom ich živobytia bolo drevo, ktoré nachádzali v horách rozdeľujúcich či spájajúcich jednotlivé, pred takmer tristo rokmi Slováckmi znovuzaložené osady. Namáhavú prácu neraz na krátky čas prerušili práve na vrchole Pilíša. Naši predkovia si tu zarábali na svoj každodenný chlieb, muži rúbaním dreva, ženy zase najmä sadením a opatrovaním priesad. Obedňajšie chvíle oddychu pri spoločnom ohni využili nielen na opekanie slaniny, ale aj na kus reči, na pestovanie priateľstva. Okolo päťsto účastníkov pochodu na vrchol Pilíša zo Slováckmi obývaných osád regiónu a desiatky hostí o. i. z Budapešti a zo Slovenska jednak vzdali poctu ich pamiatke, jednak zažili podobnú súdržnosť a pri zmenenom spôsobe života prispeli k zomknutiu síl ľudí dobrej vôle z radov našich národov a národností. Priaznivci tejto myšlienky sa rozhodli ročne raz, snáď v najkrajšom mesiaci roka, po chodníkoch vyšliapaných našimi predkami vystúpiť na vrchol Pilíša a ako svedectvo a dôkaz priateľstva zasadiť strom. Pre záujemcov, ktorí neboli schopní dostať sa na vrchol Pilíša peši (napríklad starší alebo zdravotne postihnutí ľudia), bol bezplatne k dispozícii autobus sponzora akcie, spoločnosti PITA TURS. Pravda, autobusov a sponzorov bolo viac, vrátane štábu BIA TV. Nemôžeme nespomenúť snáď najpočetnejšiu „delegáciu“ Čívanov, ktorí (vdaka majiteľom firmy Pilis 91 Valérii a Kolomanovi Šillingovcom) prišli na akciu s príležitostnými fľaštičkami liehovín s dvojjazyčným textom: Spoločnými chodníkmi - A barátság jegyében. Pre iniciátorov a početných účastníkov vydareného podujatia nie je otázkou, či sa z výstupov a sadenia stromu stane pekná tradícia.

Stretnutie účastníkov túry sa na vrchole Pilíša začalo pozdravením hostí, príhovormi a krátkym kultúrnym programom, po ktorom nasledovalo zasadenie stromu a piknik. Po zaspievaní maďarskej a slovenskej štátnej hymny

M. Demjénová hovorila o hlavnom ciele podujatia, súdržnosti a spolupatričnosti. „Druhým našim cieľom bolo, aby sme ukázali, že my všetci, ktorí žijeme tu, v našej užšej domovine, v tomto prekrásnom kraji či v iných kútoch krajiny alebo aj na blízkom Slovensku, teda my všetci, nezávisle od toho, odkiaľ pochádzame a či sme Slováci, Maďari alebo príslušníci iných národov či národností, spolu sa tu môžeme cítiť veľmi dobre, ako priatelia.“ J. Havelka poukázal na to, že v súčasnom napätom svete každý človek dobrej vôle túži po vzájomnom zblížovaní. „Pán veľvyslanec J. Migaš sa nás často spýtoval,

ako je to možné, že nás stále vidí iba pracovať, oslavovať, spomínať a nikdy nie športovať alebo aspoň prechádzať sa našou nádhernou prírodou. Tak sme si povedali, že je najvyšší čas, aby sme spojili príjemné a užitočné s ešte príjemnejším a užitočnejším,“ povedal predseda združenia pilíšskych Slovákov. Predstaviteľ Národného parku Dunaj-Ipeľ Károly Janata priblížil aktivity ochrancov prírody, upozornil na bohatstvo flóry a fauny Pilíša a spomenul z hľadiska

starostlivosti o pilíšske prírodné bohatstvo významné dáta. Už 67 rokov ide o štátnymi úradmi chránenú oblasť, v ktorej r. 1978 vznikla Pilíšska chránená oblasť, v r. 1997 zase národný park. J. Migaš vo svojom príhovore na vrchole Pilíša prezradil, že po chodníkoch vedúcich na vrchol sa rozprával s básnikom a publicistom Gregorom Papučkom o tom, čo tento kopec znamená pre Slovákov a aká bohatá je jeho história. „Som rád, že úvodom zazneli dve štátne hymny, tak to má byť, a teší ma, že v oboch jazykoch ste tu zaspievali aj svoju Pilíšsku hymnu. Do pilíšskych obcí som často chodieval, ale veľmi som túžil po tom, aby som sa mohol na tieto dediny pozrieť z vrchu. Táto krása v prírode, ale aj vo vás, v ľuďoch, musí pretrvať,“ poznamenal pán veľvyslanec a odovzdal prítomným srdečný pozdrav prezidenta SR Ivana Gašparoviča, ktorý nemohol prijať pozvanie na výstup.

Krátky kultúrny program na vrchole Pilíša začali mlynské školáčky Fanni a Réka Pénelikové s Vanessou a Laurou Glückovými. Potom mladá učiteľka z Mlynkov Marta Papučková zarecitovala báseň G. Papučka Nezabúdaj. Príjemným prekvapením bolo vystúpenie členov santovskej folklórnej skupiny Studienka a osobitne prednes básne svojho rodáka Alexandra Kormoša Topoľ, ktorú sme si mohli vypočuť po jej zarecítovaní aj v podobe, ktorú sme si mnohí obľúbili pred viac ako 20 rokmi. Ide o verziu zhudobnenú jej autorom, niekdajším zakladateľom a vedúcim Studienky. Po kultúrnom programe nasledovalo sadenie stromu, pravda, nie topoľa, ale jaseňa, v ušiach a myslí nám predsa zostávali slová nášho básnika zo Santova: „Ale ten topoľ keď zrúbali, / želajúc väčší kus chleba, / stratili z modrosti neba.“ Chceli by sme veriť, že tým našim symbolickým sadením predsa len môžeme získať späť aspoň kúsok z tej stratenej modrosti nášho pilíšskeho slovenského neba...

(-hl)

Pilíšske deti na Spartakiáde v Partizánskom

Ôsmi žiaci z Mlynkov a štyria zo Santova sa zúčastnili Memoriálu Rudolfa Jašíka v Partizánskom, samozrejme, spolu s miestnymi slovenskými deťmi z 10 lokalít. Hostitelia nás čakali v Partizánskom s obrovskými pizzami a s milým prevkapaním členov klubu dôchodcov, ktorí nám ukázali, ako treba správne zvaliť máj, ktorý stál pred kultúrnym domom od 1. mája. Potom nás pozvali na zábavu, po ktorej im na rozlúčku naše deti zaspievali niekoľko piesní za sprievodu harmonikára, nášho vodiča Martina Glúcka.

Najväčším zážitkom pre našu pilíšsku skupinku bola návšteva miestnej hviezdárne, kde sme si po zaujímavej prednáške mohli pozrieť aj obrovský ďalekohľad. V penzióne, kde sme boli ubytovaní, nás navštívili deti z Partizánskeho, s ktorými sa naše deti rýchlo spriatelili. O pol hodinku sa už všetci spolu hrali a opekali si slaninu.

Naša hostiteľka Táňa Böhmová neúnavne učila naše deti čoraz plynulejšie komunikovať po slovensky a ponúkla im možnosť, aby prišli v lete do tunajších rodín, kde by sa mohli zdokonaľovať v slovenčine.

Na druhý deň sa už skoro ráno začali zbierať účastníci spartakiády. Bolo pre nás milým prevkapaním, že jedna žiačka už stála medzi ostatnými s tabuľou „Mlynky“. Po slávnostnom otvorení sa začali preteky. Naše deti sa zúčastnili súťaže v behu, skoku do diaľky a do výšky a v hode guľou. Napriek tomu, že nemali šancu proti žiakom dobre zastúpených škôl a ani počasie nám veľmi nežičilo, držali sa statočne. Na znak vytrvalosti a na pamiatku každý dostal od riaditeľa školy pamätný list, malý darček a sľub, že o rok nám zase pošlú pozvánku na nasledujúcu spartakiádu.

Po obede sme sa rozlúčili s našimi hosťami. Deti sa vrátili domov v dobrej nálade, s peknými zážitkami a azda aj s rozhodnutím, že v budúcnosti budú trochu usilovnejší na hodinách slovenčiny a telocviku.

Marta Demjénová

Jazykový tábor mlynských žiakov na Slovensku

Tohtoročný jazykový tábor žiakov základnej školy v Mlynkoch (od 2. do 8. ročník) sa konal koncom júna na Slovensku. Ubytovaní sme boli v prekrásnom prírodnom prostredí, v Rajeckých Tepliciach, v horskom hoteli Paradise. Mali sme pestrý program, každý deň sme spoznávali nové pozoruhodnosti tohto okolia.

V Rajeckej Lesnej sme obdivovali unikátne dielo rezbárskeho majstra Jozefa Pekarú Slovenský drevený betlehem. Dielo veľkosťou dĺžky 8,5 m. a šírky 3 m. je jedným z najväčších vyrezávaných betlehemov v Európe. Majster nádherne vyrezal do lipového dreva celé Slovensko, zobrazil život, kultúru, remeslá a spôsob života slovenského národa. Všetky postavy sa pohybujú, pracujú a zabávajú sa.

Navštívili sme obec Čičmany, v ktorej sa krásne zachovala pôvodná ľudová architektúra s bielymi maľovanými ornamentmi na drevenciach so sedlovými šindľovými strechami.

Boli sme v múzeu Radenov dom, v ktorom sa nachádzajú dva objekty ľudovej architektúry. Predstavili nám tu bývanie, zamestnanie, ľudový odev a ľudové umenie.

V Bojniciach sme videli najkrajší hrad na Slovensku, a navštívili sme aj ZOO. Neďaleko Rajeckých Teplíc, v Lietavskej Svinnej sa nachádza nezvyklý Ekoskanzen - jedinečný na Slovensku. Našli sme v ňom ukážky prvkov ľudovej architektúry, starých vozov, strojov na spracovanie obilia, kováčskej vyhne, tkáčskej výroby, atď... Vo dvore Ekoskanzenu sme videli štyri svetové unikáty. Najväčšie ručne dlabané koryto, najväčší kovaný meč, najväčší kravský zvonec a najväčšiu sekeru. Všetky unikáty sú zaradené do Guinnessovej knihy rekordov.

Myslím si, že pre každého z nás znamenal najväčší zážitok program „Plte na Váhu“. Hodinovou plavbou sme spoznali krásu najdlhšej a najznámejšej slovenskej rieky. Táto plavba

nám ponúkala skutočne nezabudnuteľné chvíle v lone prírody, histórie a tradícií.

Mlynski žiaci sa počas tábora nenudili ani po večeroch, zúčastnili sa rôznych spoločenských hier, tancovali, a poslednú noc mali aj nočnú hru s názvom „Skúška smelosti“.

Verím, že slovenské prostredie, celodenná komunikácia po slovensky, netradičné hodiny slovenčiny a slovenské jazykové hry prispeli k tomu, aby si naše deti rozvíjali svoje jazykové vedomosti.

Na záver v mene účastníkov nášho jazykovozdelávacieho tábora, ako aj v mene jeho organizátorov by som sa chcela zaďakovať tým, ktorí finančne podporili náš pobyt na Slovensku: Slovenskej samospráve v Mlynkoch, Celoštátnej slovenskej samosprávy, Nadácii ZŠ v Mlynkoch a Verejnej nadácie pre národné a etnické menšiny v Maďarsku. Pevne verím, že aj o rok budeme mať možnosť usporiadať tento náš nesmierne užitočný, tradičný tábor.

Helena Holczapfelová

Olympiádô dôchodcov v Partizánskom

Najsámprv veľmi pekne ďakujem Slovenskej samospráve v Mlynkoch, že nás pozvali do Slovenska, do Partizánskeho na olympiádu dôchodcov.

Keď sme prišli do mesta, veľmi pekne nás privítali.

Mali sme dobrú večeru a aj muzikantov. Došiel aj starosta, aj on nás privítal a aj dobre s nami zatancoval. Aj kvety dal dvom ženám, ktoré vtedy mali narodeniny.

Olympiáda sa začala nádherne. Po celom meste nás olympikonov viedli mažoretky a muzikanti. Bolo 149 olympikonov z 14 dedín.

Bolo to zaujímavé, že dve švagriny /Paula Szabová a Malvina Papucseková/ bojuvali za 3. miesto. Podarilo sa to Malvine a dostala bronzovú medailu. Ja som veľmi hrdá, že aj môj

manžel sa dostal na pódium v strelbe, na 3. miesto.

Po olympiáde sme sa stretli a zhovárali so starostom, aj europoslancom aj druhými vedúcimi. Pozvali nas aj na nasledujúcu olympiádu o dva roky.

Potom sme išli na svätú omšu, zad'akovať za celý deň.

Večer sme sa hrali bowling. Najprv sme sa toho báli, ali to bolo veľmi dobré.

Na ostatok dovoľte, aby som zad'akovala v mene všetkých, čo sme tam boli na olympiáde, Máрте Demjénovej a Mónike Pellerovej, že nás šťastlivo odvezli a dovezli späť. V mene všetkých pekne ďakujeme za všetko.

Mária Bučánska

Diószegiová a jej manžel Kálmán

Spomínajme na svojich predkov!

Oslavy 262. výročia (znovu)založenia Mlynkov

Slovenská samospráva v Mlynkoch v tomto roku trochu skromnejšie ako v predchádzajúcich, ale zato podobne dôstojne oslávila narodeniny obce. 28. júna pod názvom Spomínajme na svojich predkov! usporiadala tradičnú výročnú slávnosť, oslavy (znovu)založenia osady Slovákmí, podstatou ktorých aj tentokrát bolo vzdanie holdu predkom pietnou slávnosťou a kultúrnym programom.

Oslavy 262. výročia (znovu)založenia Mlynkov sa začali slávnostnou slovenskou svätou omšou. Celebroval ju pán farár obce Leányfalu (pôvodom zo Slovenska) Zoltán Szalay, ktorý poukázal na to, že naši predkovia aj v najťažších časoch dokázali chrániť svoju vieru, slovenskosť a aj dedinu, ale upozornil aj na to, že predpokladom pokojného spolunažívania je, aby noví obyvatelia obce si tiež uctili dedičstvo jej zakladateľov, vrátane kultúry a materinského jazyka ich potomkov.

V rámci pietnej spomienky v miestnom pamätnom parku úvodom prítomní na čele s členmi slovenského pávieho krúžku obce zaspievali hymnickú pieseň našej Slovače Daj Boh šťastia tejto zemi... Po vystúpení školákov predsedníčka Slovenskej samosprávy v Mlynkoch Marta Demjénová vo

svojom slávnostnom príhovore zdôraznila, že zachovať jazyk a kultúru svojich predkov nebola a ani dnes vôbec nie je ľahká úloha. Ako povedala, slovenská kultúra a náš jazyk sú takými darmi, ktoré musíme zachovať aj pre ďalšie pokolenia, preto sa slovenský volený zbor obce snaží zapájať do svojich aktivít čím viac detí a mladých ľudí. Úctu (znovu)zakladateľom obce, resp. predkom položením vencov k pomníku niekdajších Mlynčanov a vojnových obetí vzdala M. Demjénová v spoločnosti starostu Józsefa Lendvaiho a predsedu Združenia a regionálneho kultúrneho strediska pilišských Slovákov Jozefa Havelku. Po prvom bloku bohatého programu členov miestneho Folklórneho súboru Piliš účastníci osláv opäť „pod taktovkou“ pávieho krúžku zaspievali Pilišsku hymnu.

Spomínanie na predkov v už veselšej nálade pokračovalo v susednom Slovenskom dome, na dvore ktorého čakal hosť vynikajúci perkelt z diviny a iné dobrotiny. V dome medzitým vydarený veselý večierok roztočili skvelí speváci a tanečníci súboru Piliš pozostávajúceho z predstaviteľov viacerých vekových kategórií.

(-hl)

Falunk Születésnapja

Falunk idén ünnepelte 262.születésnapját. Hagymánya-inktól eltérően, a megszokott ünnepekhez képes, egy délutáni ünnepséget szerveztünk. Az oka elsősorban az időpont meghatározásából ered, mivel a júniusi, illetve júliusi hétvégék foglaltak, emiatt döntöttünk a hónap utolsó vasárnapja mellett. Hagymányosan szlovák misével kezdődött az ünnepség, a misét Szalai Zoltán Atya mutatta be, és a prédikációjában

nagyon mély gondolatokat mondott arról, hogy őseink sokkal nehezebb körülmények között is meg tudták őrizni a szlovák nemzetiségüket, hitüket, és természetesen falujukat. Útravalóul nagyon komolyan figyelmeztetett minket arra, hogy ebben a rohanó világban, ha nem figyelünk kellően a nemzetiségünkre, könnyen bekövetkezhet az a szomorú tény, hogy egyszerre veszítjük el a szlovák anyanyelvünket a szlovák nyelven való imádkozást, és legvégén a szlovák falunkat is. Köszönjük a szentbeszédben

elhangzott gondolatokat és a figyelmeztetést, bízunk benne, hogy sokunk szívében sikerült fellobbantani azt a bizonyos őrlángot, mely már igencsak kialvó félben volt. A szentmise után az Emlékparkban folytatódott az ünnepség. Az elején a Pávákör vezetésével szlovák és magyar nyelven elénekeltük az Uram Áld Meg Ezt a Földet és Nemzetét című éneket. A kisiskolás gyerekek éneke után a Szlovák Önkormányzatunk vezetője köszöntötte az ünneplőket, megemlékezett az Őseinkről, majd virágokat helyeztünk el az emléktáblánál. Velünk ünnepelt és virágot

helyezett el falunk polgármestere is. Ezután a táncosok hagyományainkat felelevenítő táncjátékkal kedveskedtek a jelenlévőknek. Befejezésül a Pávákör vezetésével elénekeltük szlovák és magyar nyelven a Pilisi Himnuszt. A program a Szlovák házban folytatódott, fiatal táncosaink nagyon szép műsorral leptek meg bennünket. A kulturális műsor után megvendégeltük a jelenlévőket. Vidám hangulatban késő este fejeződött be az ünnepség. Köszönjük Zoltán Atyának a misét, Ackermann Atyának az oltárnál nyújtott segítséget, a Pávákörnek, gyerekeknek és táncosainknak, hogy szereplésükkel színessé tették a napot. Természetesen köszönettel tartozunk Terkának a kitűnő vadpörköltért, Ankának a segítségért. Végezetül szeretnénk köszönetet mondani Farkas Viktornak, az Erdészet vezetőjének, aki évek óta ingyen biztosítja a kiváló húst.

Havelka József

Marta Papučková Glücková

riaditeľka školy

Samospráva obce koncom júna bez protihlasu zvolila za riaditeľku Slovenskej národnostnej základnej školy v Mlynkoch na päť rokov Martu Papučkovú Glückovú, ktorá v uplynulom školskom roku viedla školu ako poverená riaditeľka. Členka Predsedníctva Zväzu Slovákov v Maďarsku (za Peštiansku župu) a Valného zhromaždenia i Kultúrneho výboru Celoštátnej slovenskej samosprávy vo svojej alma mater, v ktorej sa vyučuje slovenčina ako predmet, pracuje od r. 1981. Jej hlavným cieľom je, aby pri zachovaní národnostného charakteru školy popri zabezpečení dobrých podmienok na jej plynulé fungovanie dosahovali dobré výsledky žiaci aj pedagógovia a aby ich prácu uznávali všetci zainteresovaní.

(-hl)

KÖZLEMÉNY

„Lendvai József sajnálatát fejezi ki, hogy korábban félreérthető mondatai jelentek meg a Pilisszentkereszti Hírforrás c. helyi lapban Havelka Józseffel összefüggésben. Utóbb nevezett két fél kölcsönösen megállapodnak abban, hogy a jövőben tartózkodnak az egymás becsületét és jóhírnevét sértő kijelentésektől. Korábbi nézeteltéréseiket megbékéléssel lezárták.” (Idézve: Pilisszentkereszti Hírforrás, III.évf.3.szám)

Rágalmazás vétsége miatt Lendvai József ellen indult büntető ügyben Havelka József elállt a magánvádtól, azzal a kikötéssel, hogy Lendvai József a nyilvánosság előtt sajnálatát fejezi ki a rágalmazások miatt, melyet az érintett meg is tett a Pilisszentkereszti Hírforrás idézett számában, ugyan több olvasó kifogásolta az idézet szövegének méretét, ezért ebben az újságban még egyszer megjelentetjük a közleményt.

Kolibri hírek

2009. május 17-én Pilisscésven ismét megrendezésre került a Kolibri háziverseny melyen a pilisszentkereszti csapat óriási győzelmet aratott! A gyerekek nagy lelkesedéssel, és mosollyal az arcukon vágta bele a megmérettetésnek! Győzelmüket sok dicsőréttel és egy szép kupával ünnepelheték. A lelkes szülők szemében a büszkeség és a megatottság könnycseppjei csillogtak.

A koreográfia betanításáért köszönet Salik Gyula tánctanárnak! Szeptemberben szeretettel várunk minden táncolni vágyó gyermeket, aki csatlakozni szeretne a Kolibri csapatához!

Mikusik Szilvia

Putovná výstava fotografií I. Fuhla v budapeštianskej škole

Od rodnej dediny po alma mater

V budapeštianskej slovenskej škole bola do konca školského roka inštalovaná putovná výstava digitálnych fotografií Imricha Fuhla. Podľa autora to bola posledná zastávka výstavy, ktorá sa vydala na cestu k verejnosti v jeho rodnej dedine Mlynkoch a svoju púť ukončí v jeho alma mater. Vernisáž sa konala za účasti mimoriadneho a splnomocneného veľvyslanca SR v Budapešti Juraja Migaša.

Slávnostné otvorenie expozície uviedli žiaci školy spevom a recitáciou. Po nich sa ujala slova riaditeľka inštitúcie Anna Csörgölová, ktorá po pozdravení prítomných pripomenula, že v aule školy sa prvýkrát koná výstava digitálnych fotografií. „V našej školskej galérii už boli vystavené drevorezby, tkaniny, olejomalby, emaily a keramika. S krajinkami a grafikami sa u nás predstavili aj umelci zo Slovenska,“ konštatovala riaditeľka a dodala, že v živote školy sú mimoriadne dôležité tie dni, keď sa predstavia so svojou tvorbou jej bývalí žiaci.

Po úvodných slovách sa prítomným prihovril J. Migaš, ktorý zdôraznil, že je preňho veľkou ctou a potešením otvoriť výstavu fotografa, ale predovšetkým priateľa. „Tieto fotografie vlastne charakterizujú autora tak, ako charakterizuje človeka robota. Vytvára to, čo považuje za podstatné. Imro je veľmi širokospektrálny. Na týchto fotografiách nájdete všetko: históriu, tradície, umenie, kultúru. Nájdete tu geografiu, portrét, všetko, čo nejakým spôsobom súvisí s aktívnym životom. Veľmi sa mi páči, že je tu Pilíš z jednej strany a Tatry z druhej strany. Na niektorých tvárach je smútok, na iných humor. Je to život. Jeden deň je krajší, druhý menej pekný... Budem rád, ak Imrich bude pokračovať v tejto tvorbe,“ povedal pán veľvyslanec. Zároveň zaželal prítomným, aby ich oslovili fotografie

I. Fuhla, pre ktorého je umenie, kultúra denno-denným živobytím, veď sa venuje mnohým jej oblastiam.

Autor výstavy pripomenul, že v tejto forme môžu vidieť výstavu už iba v budapeštianskej škole. Putovná výstava digitálnych fotografií sa vybrala do slovenských osád v Maďarsku z jeho rodnej dediny Mlynkov pred šiestimi rokmi. Videli ju o. i. obyvatelia dolnozemskej Komáromsko-Ostrihomskej župy, Novohradu a hlavného mesta. V krásach a tradíciách sa prostredníctvom objektívu I. Fuhla mohli kochať aj návštevníci Dní zahraničných Slovákov v Senci.

Po vernisáži sme sa spýtali žiakov školy na ich názor o vystavených dielach. Žiakom deviatej triedy sa digitálne fotografie páčili, spoznali na nich známejšie prírodné krásy Maďarska a Slovenska. Najviac ich oslovili krajinky a portréty.

(ef / ln)

Nad novou zbierkou Gregora Papučka

Verše a anekdoty z vreca do vrecka

Najznámejší básnik z radov Slovákov v Maďarsku Gregor Papuček má vždy plné vreca ľudových piesní, rozprávok, veršovačiek, anekdot, no a v neposlednom rade nápadov, inšpirácií a vlastnej tvorby. Napriek svojmu už nie najmladšiemu veku (nar. 1938) nás pravidelne prekvapuje novými knižkami. V týchto dňoch mu vyšla jubilejná, desiata samostatná zbierka sympatického vreckového formátu (16 X 11 cm) s tvrdým prebalom. Pozrime sa teda, čo sa nám dostáva z onoho spomínaného bohatého vreca do nášho spoločného vrecka...

Knižička pod titulkom Na tom našom nátoni (s podtitulom Básne a anekdoty) vyšla v budapeštianskom Vydavateľstve Croatica ako publikácia Slovenskej menšinovej samosprávy I. obvodu Budapešti. Jej vydanie finančne podporili Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí, Samospráva I. obvodu Budapešti a Samospráva mesta Vrbové. Obálku knižky, ktorá je ilustrovaná fotografiami Imricha Fuhla a autora, navrhol Zlatko Papuček. Jej mottom sa stalo štvorveršie: „Zbierajte zlaté zrnká jazyka, / jak sladké plody moruší, / nech na ne každé dieťa navyká, / zasejte im ich do duší.“ Najnovšie

verše, umelecké preklady a anekdoty G. Papučka sú v zbierke zaradené do šiestich cyklov: Vták zániku, Z prekladov, Bol jeden mních (Básne pre deti), Naše LiTerárium, O našich trampotách a Z podpílišských anekdot. Knižku, ktorá má 135 strán, uzatvára Doslov I. Fuhla a Bibliografia.

Zbierka Na tom našom nátoni obsahuje doteraz knižne ešte nepublikované básne z tvorby posledných troch-štyroch rokov. Názov zväzku si autor vypožičal z bohatej studničky spevnej kultúry svojej rodnej dediny Mlynky. Sú to začiatkové slová najmilšej pesničky jeho starého otca z matkinej strany Jana Bakaja. Výstižne symbolizujú náš národnostný „nátoň“, kde je rušno: „Na tom našom nátoni / krivdy hody majú, / do slov našich materí / sekerky búchajú...“ Snáď najväčšiu pozornosť čitateľov vzbudí cyklus pod názvom Vták zániku, obsahujúci básne pre dospelých, tak charakteristické pre tvorbu tohto autora. Neprestáva byť „zvonom“ či svedomím svojej národnosti, lebo podľa neho „básnik je zvon vo svätej veži s večnou nádejou, odhodlaný národnosť svoju chrániť od zániku a úderov.“ Sú tu básne ako Nemeľte Mlynky..., Damoklov

meč, Náš národnostný sonet a ďalšie, ktoré to potvrdia. Ale ani v básni o „pilíšskych frndulienkach“ sa celkom neodtrhne od bremena nášho menšinového bytia, lebo ako píše, „takí vtáci sme my, Slováci, že kukučky nás vytlačajú z hniezda...“

G. Papuček oddychuje vraj pri prekladoch. To je iná téma iného subjektu. Aj z tejto tvorby sú tu ukážky: preklad z tvorby syna Márie Hruzovej, čiže Sándora Petófiho (Alexandra Petroviča), ale aj zo škótskej ľudovej tvorby. Ďalším útlkom pre dušu autora je tvorba detských básní. G. Papuček hádam ani nemá takú zbierku, do ktorej by nebol zaradený aj cyklus pre deti. Tentokrát ide o 11 nových básní, ktorým ani tentokrát nechýba detský pôvab, rytmus a slovné hry (Slniečko láka lienku Linku, / pavučik šúfa pavučinku...).

Najobširnejším cyklom je Naše LiTerárium. Jeho vznik má svoju históriu. Keď pred niekoľkými rokmi zánik organizačnej činnosti Združenia slovenských spisovateľov a umelcov v Maďarsku bol už celkom hmatateľný, autor sa rozhodol ešte o jeden pokus. Uverejnil v Ľudových novinách výzvu: „Čo by bolo, keby sme si - podľa vzoru bratislavského Literárneho týždenníka - otvorili rubriku s nadpisom Naše LiTerárium? Podobné duchaplné drobnosti by tam mohol písať každý...“ Nápad nebol zlý, zlá bola skutočnosť, že nikto sa nepridal. Výber z tejto tvorby bol uverejnený aj v Literárnom týždenníku, ale pravidelne to uverejňovali aj naše Ľudové noviny. Duchaplné, dôvtipné krátke sentencie, podobenstvá O našej literatúre (Literárny život náš, / tenulinké nôžky máš, / mizne vôňa, slabne chuť, / už ťa ani nepočuť.); O chudákoch básnikoch (Boli to operení sokoláci, / a už sú oškľbaní v šošovici); O našich trampotách (Boli dvaja čo sa mi líškali, / čo si moju dôveru získali, / a štibrali z mojich malín: / jeden Judáš, druhý Kain). Sú tu veršičky poučné i zábavné o ľudskej povahe, o životných skúsenostiach, čitateľ v druhej polovici zbierky nájde aj v ľudovom tóne humorom sršiace texty, a nakoniec aj výber kratulinkých anekdot.

Imrich Fuhl

Táto pekná knižka dáva nádej...

Pilíšska antológia v Bratislave

Slovenská literatúra v Maďarsku má svojich početných priaznivcov aj na Slovensku. Presvedčiť sa o tom mohli aj účastníci prezentácie literárnej antológie pilíšskych slovenských autorov Pod Pilíšom - tam je náš svet 13. marca v bratislavskom Klube slovenských spisovateľov. Na podujatí, ktoré usporiadal Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí (ÚSZZ), sa zúčastnili literáti a milovníci literatúry, vrátane hlavných podporovateľov antológie - na čele s predsedom Združenia a regionálneho kultúrneho strediska pilíšskych Slovákov Jozefom Havelkom. Spoluvydavateľom publikácie je Zväz Slovákov v Maďarsku, pričom k jej zrodu v značnej miere prispel bratislavský hositeľ

prezentácie: ÚSZZ. Prítomných pozdravila predsedníčka úradu Vilma Prívarová, ktorá hovorila o dôležitosti zomknutia sa a o sile literatúry. Moderátorkou vydateného večierka v preplnenom klube bola pracovníčka ÚSZZ, výborná znalkyňa našej literatúry Ľubica Bartalská, ktorá nakrátko predstavila tvorbu účastníkov prezentácie. Antológiu potom odborne zhodnotil aj našim čitateľom dobre známy literárny kritik Peter Andruška, venujúci sa už dlhé desaťročia tvorbe dolnozemskej slovenskej literatúry. Prítomným sa prihovorili redaktori a zároveň autori antológie (Gregor Papuček, Zoltán Bárkányi a Imrich Fuhl), ako i autori Marta Glücková Demjénová, Eva Fábriánová a Rudolf Fraňo. Atmosféru Pilíša prednesom ľudových piesní tohto kraja priblížili speváci z Mlynkov Levente Galda a Melinda Černá.

O gól sme prehrali aj vyhrali

Zápas hádzanárok v Partizánskom

Nádejne sa rozvíja spolupráca občianskych iniciatív Partizánskeho (mesta v hornom Ponitří) a Slovenskej samosprávy v Mlynkoch (SSvM), v rámci ktorej v týchto týždňoch zavítajú na Slovensko skupinky pilišských detí a dôchodcov. Predtým (6. júna) bolo Partizánske hosťiteľom významného slovensko-maďarského zápasu hádzanárok, na ktorý primátor mesta Ing. Ján Podmanický pozval delegáciu SSvM. Spolu s predsedníčkou zboru Martou Demjénovou sme sa potešili tejto možnosti, „veď prehrať nijako nemôžeme: buď vyhráme ako Slováci, alebo ako občania Maďarskej republiky“. Zápas bol ozajstný a poučný zážitok z iného dôvodu. Spočiatku sme vlastne ani nie celkom chápali obavy svojich hosťiteľov. Prvé tvrdé chvíle na mieste činu, kde sme boli v spoločnosti pána primátora a jeho zástupcu Ing. Jiřího Foksa, nás však presvedčili o tom, že ich obavy boli opodstatnené. „Vesszen Trianon! (Preč s Trianonom!)“ a podobné skandované pokriky a niektoré nepriateľské, primitívne, vulgárne gestá zo strany desiatok maďarských „fanúšikov“ sa bleskovo postarali o to, aby sme sa ako občania MR mali za čo, za koho hanbiť. Otočiť sa chrbtom a vykrikovať nezmyselné heslá po zaznení hymny hosťiteľského štátu a počas minúty ticha... - to človek so zdravým rozumom ťažko pochopí. Isté je len to, že týchto

„športových turistov“ zápas ani tento krát vôbec nezaujímali, o ich motivácii a nečistých zámeroch je zase zrejme lepšie nevedieť. Našťastie, provokácia našich spoluobčanov nevyšla, odpoveďou na ňu totiž bol úprimný, veľmi športový a férový potlesk, sprevádzaný predstavením jednotlivých maďarských hádzanárok a potom aj ich slušný výkon.

Vo vypredanej hale favoritom prvého zápasu play-off o postup na XIX. svetový šampionát v Číne boli Maďarky. Slovenky ich síce mali na lopate, ale napokon to senzácia nebola, hádzanáčky Slovenska prehrali o jeden gól (21:22). Počas vyrovnaného zápasu Maďarky pravidelne vyhrávali o gól či dva, ale bojovné zverenkyne trénera Ľubomíra Popluhára dokázali vždy vyrovnať. Slovenky predviedli oduševnený výkon a so zástupcom svetovej elity odohrali vyrovnanú partiu. V samom závere mali za stavu 21:22 dvojitú početnú výhodu. Z minútovej presilovky však nič nevyťažili a z palubovky odchádzali sklamané. Tréner Maďarska Vilmos Imre po zápase povedal, že Slovensko sa predstavilo ako silný tím a že obaja súper podali veľmi dobrý výkon. Tréner SR Ľubomír Popluhár uviedol: „Videli sme vyrovnaný zápas, no v koncovke sme mali smolu. Chýbalo nám šťastie, škoda, lebo remíza by pristala duelu viac.“

Imrich Fuh

